

شورای عالی حوزه علمیه قم
مرکز مدیریت حوزه های علمیه خاوران
مدرسه علمیه امام جعفر صادق (ع) شهربابک
تحقیق پایانی سطح دو «کارشناسی»

موضوع :

زمین در قرآن

استاد راهنما :

سرکار خانم ملک پور

استاد داور :

حاج آقا متقی فر

پژوهشگر :

زهرا شریفی

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

تقدیم به :

تقدیم به پدر از جان برترم، او که هر چه تلاش کنم توان جبران زحماتش را نخواهم داشت، تقدیم به او و بوسه بر دستهای زحمتکش و چشمهای مهربان و همیشه نگران، تقدیم به پدرم که در هیچ کلام و سخنی نمیگنجد، تقدیم به او که هیچ کس را همپای صلابتش نیافتم.

تقدیم به مادرم که هیچ کس را یارای مقاومت در برابر عطوفتش نیافتم. تقدیم به او که شیر و جودش و قطره قطره اشک چشمانش دعای بدرقه راه و پشت و پناهم بوده و هست، تقدیم به او که هر لحظه با من بود و هر زمان که یأس و ناامیدی فرایم گرفت دست بر سرم کشید و امیدوارم نمود.

تقدیم به استاد ارجمند و بزرگوارم که آنچه در این دوران دست مرا گرفت لطف بی حد و وسعت سخاوت ایشان بوده و هست، ایشان که در تهیه این پروژه مرا یاری نموده و نقص های مرا برطرف نمودند.

تقدیر و تشکر:

«من لم یشکر المخلوق لم یشکر الخالق»

سپاس و ستایش خدایی را سزااست که به این حقیر عنایت نموده و مرا در این مسیر قرار داد .

در این جا برخود لازم می دانم که از تمام کسانی که در به ثمر رسیدن این تحقیق کوچک مرا یاری نمودند قدردانی نمایم .

با تقدیر و تشکر از سرکار خانم ملک پور که حقیقتاً دلسوزانه و بی منت مرا در جمع آوری مطالب و به ثمر رسیدن این تحقیق به طور مداوم و خستگی ناپذیر یاری نموده اند.

همچنین از خانواده ام بخصوص پدر و مادرم که همیشه پشت و پناه من بودند و در تمام موفقیت های من نقش ویژه ای دارند، قدردانی می کنم و نیز تمامی کسانی که به نحوی در جمع آوری این تحقیق مرا یاری نموده اند.

چکیده

مسئله مورد بحث در این گزارش زمین در قرآن است زمین یعنی روی خاک و یکی از سیارات منظومه شمسی و قرآن کتاب آسمانی مسلمانان است. با توجه به عنوان گزارش با مراجعه به قرآن و تفاسیر مربوط به آن این مخلوق الهی مورد شناخت قرار گرفته است شناخت پدیده های مختلف با تأکید بر معارف قرآن امری ضروری است چرا که تدبیر در قرآن امری ضروری و شناخت مخلوقات به عنوان آیات الهی راهی است برای شناخت خالق هستی.

زمین شگفت انگیز ترین پدیده های هستی بوده و خلقت تدریجی داشته و کروی شکل است و دارای حرکت وضعی و انتقالی است و از حرکات آسایش برهم زن آن زلزله است و حرکات وضعی و انتقالی آن مبنای تعیین وقت بوده و وجود جاذبه آن عامل نگه داشتن آن در مدار خود و موجب ثبات پدیده های روی آن است و قرآن کریم زمین را شتر رام و مهدهای می داند چرا که حرکاتش آرامبخش بوده و پرورش دهنده موجودات زمین است.

زمین منبع غذایی برای گیاهان و حیوانات است و معادن آن از منابع مهمی هستند که برای انسان به عنوان زینت و آسان شدن زندگی هستند.

از مسائل مهم مربوط به زمین زلزله عظیم آن در روز قیامت و تبدیل آن به غیر زمین است و دیگر اینکه زمین در عرصه قیامت مانند یک موجود آگاه بر اعمال انسان گواهی می دهد.

تمام پدیده های زمینی در پیدایش و دوام و حرکت تکاملی خود به زمین وابسته هستند و زمین آیه ای از آیات الهی است که شناخت آن زمینه شناخت خالق هستی و اعتقاد به وحدانیت او را فراهم می کند به خصوص که این مطالعه با مراجعه به قرآن انجام شود.

زمین هیچگاه به خورشید که برتر از اوست حسادت نورزیده بلکه با تلاش و حرکت همیشگی از مواهب خورشید بهره برده و دیگران را بهره مند می سازد.

زمین و آنچه در آن است تسبیح گوی خداوند هستند و از او فیض می جویند انسان هرگاه به جای تلاش خستگی ناپذیر به کینه و حسد روی آورد به هدف خود نمی رسد و با تسبیح خداوند می تواند به تکامل واقعی خود برسد.

پیشنهاد و راهکار

مطالعه در آیات خداوند برای هموار شدن شناخت و اطاعت او امری ضروری است. از طرف دیگر قرآن به عنوان مائده آسمانی، موضوعات بسیاری برای تحقیق و مطالعه دارد مثلاً در مورد جایگاه کوهها در قرآن و همچنین جایگاه گیاهان در قرآن می توانند به عنوان موضوعات پایان نامه مطرح باشند. پیشنهاد می شود که:

۱- مطالعه و تحقیق در معارف قرآن با نیت الهی و عشق به معارف آن می تواند زمینه ی موفقیت را فراهم کند.

۲- در معرفی قرآن بیشتر به مقصود و منظور و اهداف آن توجه شود تا پرداختن به ظواهر آن.

۳- توجه به زبان عربی در مدارس برای دریافت معانی قرآن امری مهم است.

۴- آنچه ما کم داریم معلمان قرآن وارسته، متخصص، متعهد و عامل به قرآن است.

۵- کارها در زمینه ی قرآن باید از حالت گزارشی در آید و بیشتر به کیفیت کار توجه شود نه به آمار و ارقام.

۶- تکیه بر بشارت های قرآن و زیبایی های آن می تواند زمینه ی ایجاد علاقه در افراد را فراهم کند.

منابع و مأخذ

* قرآن کریم

* نهج البلاغه، ترجمه فیض الاسلام اصفهانی، بیجا، بینا، بیتا.

* نهج البلاغه، ترجمه محمد دشتی، قم، انتشارات مؤسسه فرهنگی تحقیقاتی امیر المؤمنین -ع- ۱۳۸۱

* نهج البلاغه. ترجمه سید جعفر شهیدی. تهران. علمی و فرهنگی. ۱۳۷۴.

۱- اشرف حسنی، سید علی، زمین و آسمان در قرآن و نهج البلاغه، تهران، انتشارات امیری، ۱۳۸۰، چاپ ۱

۲- اصفهانی، راغب، ترجمه و تحقیق مفردات الفاظ قرآن، قم، انتشارات ذوی القربی، ۱۴۲۳ قمری، چاپ ۲

۳- افضل صمدی، علی، ستارگان، زمین و زندگی، تهران، نشر فرهنگ اسلامی، ۱۳۷۱، نوبت اول

۴- امین، احمد، راه تکامل، ج ۵، تهران، دارالکتب الاسلامیه، بیتا، چاپ ۱

۵- انصاریان، حسین، اهل بیت -علیهم السلام- عرشیان فرش نشین، قم، انتشارات دارالعرفان، ۱۳۸۳، چاپ ۱

۶- بارنز، جان، اصول نقشه برداری زمین شناسی، مترجم: ریسمن رضایی، علی حسین جلیلیان، تهران، نشر نخستین، ۱۳۷۵، چاپ ۱

۷- جمیلی، سید، اعجاز علمی قرآن، مترجم: فاطمه مشعل‌لوی، کاظم مطلق، قم، نشر فراگفت، ۱۳۸۶، چاپ ۱

۸- حسینی، سید شرف الدین، تأویل الآیات الظاهره، قم، انتشارات جامعه مدرسین، ۱۴۰۹ قمری

۹- خرمشاهی، بهاء الدین، دانشنامه‌ی قرآن و قرآن پژوهشی، تهران، انتشارات گلشن، ۱۳۷۷، چاپ ۱

۱۰- دالکی، احمد، زمین در فضا، تهران، انتشارات هامون، ۱۳۸۵

۱۱- رامیار، محمود، تاریخ قرآن، تهران، انتشارات امیر کبیر، ۱۳۶۲

۱۲- رجحان، محمد صادق، انسان و قرآن، مترجم: مهدی الهی قمشه ای، تهران، مؤسسه انتشارات و چاپ دانشگاه تهران، ۱۳۷۷، چاپ ۱

۱۳- رضایی اصفهانی، محمد علی، پژوهشی در اعجاز علمی قرآن، رشت، انتشارات کتاب مبین، ۱۳۸۰، چاپ ۲

۱۴- محمد امین رضوی، آغاز و انجام جهان، بیجا، بینا، ۱۳۴۸.

۱۵- سالک، علی، هزار و یک چرا، قم، انتشارات ام ابیها، ۱۳۸۳

۱۶- سجادی، سید جعفر، فرهنگ لغت و اصطلاحات و تعبیرات عرفانی، تهران، انتشارات کتابخانه طهوری، ۱۳۶۲

۱۷- سیوطی، جلال الدین، الدر المنثور فی تفسیر بالمأثور، لبنان، چاپ بیروت، بیتا، ج ۸.

- ۱۸- شمس، مرادعلی، *با علامه در المیزان از منظر پرسش و پاسخ*، ج ۳-۱، قم، انتشارات اسوه، ۱۳۸۴، ج ۱، چاپ ۱
- ۱۹- صالحی حاجی آبادی، نعمت اله، *انسان و شاهدان صادق*، قم، انتشارات فکر آوران، ۱۳۸۰، چاپ ۱
- ۲۰- عروسی، علی بن جمعه، *تفسیر نور الثقلین*، لبنان، چاپ بیروت. ۱۴۲۲ه ق، ج ۸.
- ۲۱- عمید، حسن، *فرهنگ فارسی عمید*، تهران، انتشارات امیرکبیر، ۱۳۶۲
- ۲۲- طباطبائی، سید محمد حسین، *تفسیر المیزان*، مترجم: سید محمد باقر موسوی همدانی، قم، اسلامی، بیتا، ج ۱۱ و ۱۷ و ۱۹ و ۲۰
- ۲۳- طبرسی، فضل بن محمد، *مجمع البیان فی تفسیر القرآن*، قم، نور وحی، ۱۳۸۸، ج ۵ و ۱۰
- ۲۴- قرائتی، محسن، *تفسیر نور*، ج ۱۰، تهران، انتشارات مرکز فرهنگی درس هایی از قرآن، ۱۳۷۵، چاپ ۲
- ۲۵- قرشی، سیدعلی اکبر، *قاموس قرآن*، ج ۱۰، تهران، دارالکتب الاسلامیه، ۱۳۵۲، ج ۱، چاپ ۱
- ۲۶- کلینی، محمد، *الکافی*، تهران، دارالکتب الاسلامیه، ۱۳۶۵
- ۲۷- ماکینو، شینتا، *آفرینش و رستاخیز*، مترجم: جلیل دولنخواه، تهران، امیرکبیر، ۱۳۶۳، چاپ ۱
- ۲۸- مجلسی، سیدمحمد باقر، *بحار الانوار*، لبنان، مؤسسه الوفاء بیروت، ۱۴۰۴هجری قمری، ج ۲۳ و ۳۱ و ۵۷ و ۷۷
- ۲۹- محمدی ری شهری، محمد، *میزان الحکمه با ترجمه فارسی*، مترجم: حمیدرضا شیخی، قم، انتشارات دارالحديث، ۱۳۴۱، چاپ ۲
- ۳۰- محمودی، عباسعلی، *ساکنان آسمان از نظر قرآن*، تهران، نهضت زنان مسلمان، ۱۳۵۹، چاپ ۱
- ۳۲- مدرسی طباطبایی، حسین، *زمین در فقه اسلامی*، تهران، نشر فرهنگ اسلامی، ۱۳۶۲
- ۳۳- مصباح یزدی، محمد تقی، *معارف قرآن ۱-۳* *خداشناسی، کیهان شناسی، انسان شناسی*، قم، انتشارات مؤسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی (ره)، ۱۳۸۴، چاپ ۵
- ۳۴- معادیخواه، عبدالمجید، *فروغ بی پایان*، فهرست تفصیلی مفاهیم قرآن کریم، تهران، انتشارات ذره، ۱۳۷۸، چاپ ۱
- ۳۵- مکارم شیرازی، ناصر، *تفسیر نمونه*، ج ۱ و ۱۰ و ۱۳ و ۱۴ و ۱۸ و ۲۰ و ۲۱ و ۲۳ و ۲۶، تهران، دارالکتب الاسلامیه، ۱۳۶۶، چاپ ۳۹
- ۳۶- مهدی زاده، میرستار، *زلزله چر؟*، قم، انتشارات خادم الرضا (ع)، ۱۳۸۲
- ۳۷- ولی ابرقویی، روح اله، *سیاحت در قیامت*، قم، میراث ماندگار، ۱۳۸۶، چاپ ۱
- ۳۸- هاشم زاده هرسی، نجمی، *بیان در علوم و مسائل کلی قرآن*
- ۳۹- www.islampedia.net - ۹۰/۵/۱۷

٩٠/٢/٣-[www- nogom.com](http://www.nogom.com)-٢٠

٩٠/٢/٣-www.rasekhon.com -٢١

٩٠/٣/٢٢-www.tahoorkotob.com - ٢٢